

Зеров вважав переклад за самостійний вид мистецтва і віддавав перекладачам право на творчий підхід до перекладу. Він вірив, що переклад може бути не просто передачею тексту, але і його власним творчим висловленням. Саме тому, Микола Зеров розвивав ці ідеї і сприяв розвитку українського перекладознавства та перекладу як мистецтва, залишив значущий слід у літературній культурі України та сприяв підвищенню рівня перекладу національних і зарубіжних творів [4, с. 96-105].

Таким чином, перекладознавчі погляди Миколи Зерова залишаються актуальними і сьогодні. Його наголос на творчості, розумінні культурних контекстів та глибокій грамотності відкриває нові горизонти для сучасних перекладачів. Він надає нам важливі вказівки, які допомагають розуміти, що переклад – це більше, ніж просто слова, це мистецтво, яке сприяє взаєморозумінню і обміну культурними цінностями в умовах сучасного світу.

Література:

1. Бриська О. Я. Микола Зеров як критик та теоретик перекладу: дис. на здобуття наук. ступеня кандидата філол. наук. : 10.02.16 / Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. Львів, 2017. 282 с.

2. Павлюк А.Б. Микола Зеров: фахівець класичної філології, перекладач і поет, «закоханий у вроду слів». Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Серія : Філологічні науки. Мовознавство. 2012. № 22. С. 166-170.

3. Чередниченко О. І. Патрон українського перекладу (до 125-річчя від дня народження Миколи Зерова). Стиль і переклад. 2015. Вип. 1. С. 5-14. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/stt_2015_1_3 (дата звернення: 04.10.2023).

4. Шмігер Т. Історія українського перекладознавства ХХ сторіччя. Київ : Вид-во Смолоскип, 2009. с. 342

ІСТОРИЧНА РОЛЬ ПЕРЕКЛАДУ У СТАНОВЛЕННІ НАЦІОНАЛЬНИХ МОВ

Дідик В. В.

гр. АУП-16

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Наук. керівник – к.філол.н., доцент Загородня Л. З.

Переклад завжди відігравав ключову роль у формуванні у розвитку культур та мов. Якщо розглядати історію під кутом перекладу, то можна побачити шляхи взаємовідносин між культурами, рух ідей та реформ. Культури засвоювали нові впливи завдяки діяльності перекладачів. Переклади являють собою певний тип мовного контакту. Таке явище як інтерференція демонструє вплив вихідної мови на цільову.

Вперше в історії погляд на переклад як процес досягнення щонайкращої смислової відповідності між двома текстами в двох різних мовах сформулював Марк Туллій Цицерон (106 – 43 рр. до н.е.). У своїх текстах він розрізняє свою перекладацьку практику від послівного методу перекладу своїх попередників, стверджуючи, що набагато важливіше, по-перше, оволодіти цільовою аудиторією на тій мові, на якій аудиторія вільніше чувається; та, по-друге, розвивати ораторський словниковий запас і навички аргументації в цільовій мові, аніж із скрупульозною точністю притримуватися джерельного тексту [2].

Важлива роль у становленні та поширенні національних мов належала перекладу, особливо за доби Відродження, коли більшість мов були ще молодими. Саме за Ренесансу,

за якого відчувалася необхідність у творенні нових термінів для позначення нових реалій, формується цілком нове поняття перекладу. Переклад Джоном Флоріо «Есеїв» Монтеня може служити чудовим прикладом цього явища. Саме завдяки цьому перекладу в англійську мову ввійшли такі слова як “entrain, conscientious, endear, tarnish, facilitate, amusing, regret, effort, emotion” та безліч інших [1].

Іноді перекладознавці стверджують, що деякі переклади і справді творили мови. Саме таким є переклад Біблії Лютером, що породив німецьку мову. Труднощі цього перекладу полягали в тому, що німецька мова була низкою діалектів, а не цілісною мовою. Лютер спробував зробити дві речі: здійснити переклад на німецьку, що апріорі може бути лише місцевою, його власною німецькою, Hochdeutsch, проте водночас піднести самим процесом перекладу цю місцеву німецьку до статусу загальнонімецької. Але він мав зберегти щось від мови, вживаної більшістю, щоб та німецька, яку він використав, не стала мовою відрізаною від народу. Він використав багато з усної мови, яка була виразною, сповненою зворотами та образами. Також він провів дедіалектизацію цієї мови [2].

За відсутності державності в Україні українська мова та література не мали сприятливих умов для розвитку. Тому перекладацька діяльність відіграла дуже велику роль у розвитку та збагаченні української мови, її поетичного вислову. І. Франко своїми перекладами доводив, що українська мова є нічим не гіршою за інші мови. Вона є унікальною, винятково рідною та ніяк не меншовагартісною. Цим самим він відкрив шлях до свободи: він довів московським націоналістам, що українська мова є витонченою, багатою, і вона не поступається ні одній із слов'янських мов. Перекладацька діяльність була не лише способом взаємодії, взаємозбагачення та розвитку культур, але і ствердженням єдиною загальнонаціональної мови [3].

Література

1. Вплив перекладу на лексичне збагачення національних мов. URL: <https://studfile.net/preview/12971547/page:2/> (дата звернення: 02.10.2023).

2. Подмогін О. В., Кальниченко О. А. Історична роль перекладу у становленні національних мов. Вісник Житомирського державного університету. 2005. № 23. С. 29-33. URL: <https://studentam.net.ua/content/view/8656/97/> (дата звернення: 02.10.2023).

3. Порядна О. О. Значення перекладацької діяльності І. Франка в українській літературній полі системі. Вісник Маріупольського державного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2012. Вип. 6. С. 63-69. URL: file:///C:/Users/Dell/Downloads/Vmdu_2012_6_11.pdf (дата звернення: 02.10.2023).

ІВАН ФРАНКО – ОСНОВОПОЛОЖНИК УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

Іванкевич Ю. Р.

гр. АУП-17

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Наук. керівник – к.філол.н., доцент Загородня Л. З.

До 1880-х рр. в українській науці не було дослідника, який обґрунтував би фундаментальні перекладознавчі питання. Саме тому зародження перекладознавства в Україні як наукової дисципліни відбулося у межах Франкової творчості. Перекладознавча спадщина І. Я. Франка захоплювала багатьох науковців, про що красномовно свідчать бібліографічні покажчики, та все ж є ще чимало прогалин у її вивченні.